BERND SOMMER

Gouden dagen

2022 Prometheus Amsterdam

© 2022 Berend Sommer
Omslagontwerp DPS Design & Prepress Studio
Omslagillustratie Gabriël Kousbroek
Foto auteur Philip Provily
Zetwerk Mat-Zet bv, Huizen
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 5030 3

1 De oosterse look & feel

Mannen zijn altijd op zoek naar een zorgeloze vrouw. Daarom was Wanda Waldecks eerste foto een vakantiefoto: dobberend op een azuurblauw meer, ergens in Noord-Italië. Slank, zongebruind in een badpak met blauw-witte banen en een Tom Ford-zonnebril in haar blonde haar.

De tweede foto was recenter en zwart-wit. Daarop keek ze achterom naar de fotograaf terwijl ze over het Leidse Rapenburg fietste. Haar opwaaiende Burberry suggereerde vaart. Een week later was die jas gestolen op een feestje in De Pijp – gelukkig was hij tweedehands geweest. In de verte wandelde een oude man in toga. Een knipoog naar haar werk aan de universiteit.

De derde en laatste foto was de oudste. Het was een slordig genomen polaroid. Ze stond met vier vrienden voor een oplaaiende vuurkorf. Net genoeg licht, toch spookachtig. Behalve Wanda, die een horizontaal gestreept T-shirt droeg, was iedereen in het zwart gekleed. Naast haar tuurde een lange, slanke jongen uitdagend de lens in, een arm om Wanda's middel geslagen.

Begeleidende tekst vond ze niet nodig.

Na een schalkse openingszin vroegen mannen vaak naar die jongen. Was hij écht wie ze dachten dat hij

was? Geen zorgen, antwoordde ze dan. Phil is gewoon een vriend.

Wanda had het aantal afspraakjes opgeschroefd naar drie per maand. Het was niet bon ton om ervoor uit te komen, maar Wanda hield van datingapps. Tegen eenzaamheid werkte het niet, maar wel tegen verveling: vergelijkbaar met de avonden die ze op de bank had gelegen, brak en zoekend naar de juiste bezorgmaaltijd op de Thuisbezorgd-app. Een kort, oppervlakkig gesprek op het scherm. Een iets langer en minder oppervlakkig gesprek in een bar. Na afloop seks.

Met een beetje ervaring waren vergissingen te vermijden. Ze had geleerd niet met mannen af te spreken die met hun auto poseerden (grappig voor het verhaal, saai in het echt), of die diepzinnigheden opdienden om hun onzekerheid te maskeren (heel ijdel). Of mannen die ieder gesprek via een omweggetje terugbrachten op hun successen: 'Lees je veel Italiaans vanwege je baan op de uni? Er zijn veel Italianen in Amerika. Ik heb daar zelf een tijd gestudeerd, en heb daar echt veel geleerd over baseball, eigenlijk veel ruiger dan voetbal.'

Oké.

En dan de foto's. De onvermijdelijke Marlon Brando-frons, de *aviator*-zonnebrillen met gespiegelde glazen, gespierde armen bedekt met tatoeages van fabeldieren. Het is niet makkelijk om een man te zijn, dacht ze wanneer ze er een quasi-ironisch zag poseren met hengel en een uit de kluiten gewassen karper.

Soms zat er een zelfverzekerde man tussen. Zoals Richard, 34 jaar. Gespierde benen in een kort sportbroekje, scherpe kaaklijn, nauwkeurig getrimd baardje. De

onderkant van zijn hals schoor hij zodat de kaaklijn mooi egaal oogde. Die kaak was duidelijk zijn pièce de résistance. Op zoek naar een relatie, niet-roker, liefhebber van pizza, maar ook van oosters eten. Riesj.

Hij stond al te wachten, voor een groezelig-gezellig cafeetje aan de gracht in de Jordaan. Het soort waar ze geen bekenden zou tegenkomen. Een tikje bestudeerd leunde hij tegen een muurtje. Jammer dat hij niet rookte, dacht ze. Toen hij haar herkende, zwaaide hij ongemakkelijk. Wanda nam de tijd om haar fiets te parkeren en gaf hem vervolgens vastberaden drie zoenen.

Voordat hij bier ging halen, vertelde hij dat hij het heel erg druk had gehad. Wel het soort drukte waar hij veel energie van kreeg. Ze glimlachte, overwoog even om haar telefoon te pakken toen hij weg was, maar bedacht zich en liet haar blik langs de andere cafégangers gaan. Ze telde hoeveel er in hun telefoon verdiept waren: twaalf.

'En jij?' zei hij, toen hij naast haar in een diepe bank was geploft. 'Jij bent historica, hè? Ik heb ook altijd geschiedenis willen studeren...' Hij zuchtte om te laten merken dat hij van het leven had geproefd. 'Het werd rechten. Ook leuk, als je van samenvattingen leren houdt.' Hij grijnsde.

Ze vertelde dat ze een proefschrift schreef. Het onderwerp zei hem weinig, maar dat ze een congres had georganiseerd over diplomatie vond hij wel interessant. 'Nice, Buitenlandse Zaken... Goede partner. Wat was jullie aanvliegroute voor de *branding*?'

Ze begreep de vraag niet. Het bleek een bruggetje

om te vertellen over zijn eigen carrière: 'Ik geloof in levensbepalende momenten, momenten waarop een leven een wending neemt, momenten waarna niets meer hetzelfde is. Mijn overstap naar Rituals was zo'n moment.'

Als jurist had hij zich bekneld gevoeld, vertelde hij. 'De gehaastheid bracht me aan het twijfelen. Er gaat zo veel geld om in de advocatuur, alles moet altijd gisteren af, altijd leveren vóórdat de cliënt erom vraagt. New York Pizza op kantoor. Ik dacht – ik geef toe, ik was op Bali – voor wie doe ik dit eigenlijk? Toen heb ik mijn baan opgezegd en de overstap gemaakt naar retail.' Wanda knikte aandachtig. Dat vinden ze fijn, de mannen van de retail. 'Er wordt me wel eens gevraagd of het niet een stap terug was. Dat ervaar ik helemaal niet zo. De filosofie van Rituals past goed bij waar ik voor sta.' Hij lepelde het op alsof hij het verhaal al honderden keren aan dispuutsgenoten had verteld.

Hoewel Rituals een keten was waar je zeep, massageolie en kaarsen kon kopen, was storytelling de grootste asset in de *funnel*. 'Eerst het verhaal, dan het product,' was de filosofie van founder en CEO Raymond Cloosterman. Productlijnen droegen namen als The Ritual of Dao, The Ritual of Happy Buddha en The Ritual of Jing. Richard legde haar uit dat een scrub meer was dan een scrub: Rituals bood de belofte van een reinigende ervaring. Zo veranderde Rituals een douche in een ritueel. Het kleine genieten, dat was de kern.

Hij nam haar mee naar het begin van een succesverhaal. De doorbraak kwam met de distributie van Ritu-

als-producten in kerstpakketten – dankzij een handige deal met grote personeelsorganisaties. Al snel werd Rituals omarmd door gezinnen. Vooral vrouwen van boven de dertig waren enthousiast: vrouwen met een druk leven, met werk, kinderen en een hechte vriendengroep. Vrouwen op zoek naar een dagelijks verwenmoment.

Na de doorbraak had Rituals ook een mannenlijn op de markt gebracht, gericht op mannen die zelfontplooiing belangrijk vinden. De opmaat voor blockbuster The Ritual of Samurai: een stoere metallic flacon met een essentie van sandelhout en bamboe. Een doeltreffende strategie in een maatschappij waarin het onderhouden van het lichaam steeds belangrijker werd. Zo werd Rituals onmisbaar in badkamers van huishoudens met een middeninkomen en een lichte hang naar esoterisme.

Naast de luxueus ogende verpakking droeg de concurrerende prijs bij aan de bouw van een stevig merk. Vier à vijf keer zo duur als Dove of Nivea, maar goedkoper dan Chanel en Armani. Rituals had een grote flagshipstore aan het Spui (House of Rituals), en vestigingen in Londen, Parijs, New York. Duizend winkels wereldwijd. Rituals was niet meer weg te denken uit de taxfree winkelcentra op Europese luchthavens. Naast dit commerciële succes was Rituals ook sponsor van het Rijksmuseum bij de aankoop van oosterse kunst. Het doel was om Oost en West nader tot elkaar te brengen.

De volgende uitdaging van Rituals was om de oosterse *look and feel* naar Azië te exporteren.

‘Als dat lukt, zou het de stunt van de eeuw zijn,’ zei Richard verlekkerd. Hij was betrokken bij de cockpit die deze operatie in de grondverf zette. ‘De markt ligt er zeker, want de ervaring die wij bieden werkt tegen stress – wereldwijd nu volksziekte nummer één. Het is de bedoeling om het merk Rituals zo te laden dat de Aziatische klant de speelse verwijzing naar de eigen cultuur snapt, zonder er aanstoot aan te nemen. Aziaten zijn erg trots op hun tradities.’ Hij liet een stilte vallen. ‘Laat dat even op je inwerken.’

‘Goed,’ zei hij, zichtbaar tevreden met zijn elevatorpitch. ‘Ik lust er nog wel eentje, jij?’ Zonder het antwoord af te wachten liep hij naar de bar.

Wanda keek hem na. Ze had nooit langer dan een paar minuten stilgestaan bij de Rituals. Ze verwonderde zich erover dat Richard haar niet echt tegenstond. Ze vond zijn zelfvertrouwen aandoenlijk.

Toen hij terugkwam, zette hij het bier op een kistje dat diende als koffietafel en plofte omstandig in de bank. Duidelijk op zijn gemak, verzuchtte hij: ‘Eigenlijk heb ik altijd al drie passies gehad: ondernemen, reizen en liefde.’

Een rode vlag. Er was vaak iets mis met mensen die expliciet begonnen over liefde. Het deed haar denken aan gesprekken tussen vriendinnen die aan het eind van de winter de festivalagenda doornamen. Naar welke festivals ze afgelopen jaar waren geweest, wat voor drugs ze hadden genomen, waar de after was geweest, hoe slecht ze zich de volgende dag hadden gevoeld. Gesprekken was niet het goede woord, het waren monologen bij toerbeurt. De een wachtte tot de ander was

uitgepraat over Milkshake, knikte hier en daar enthousiast of vulde de adempauzes op met: 'Zó *awkward*!' De ander knikte vol medeleven wanneer de een vertelde hoe *bad* ze was gegaan, na een royale sleutelpunt keta op het balkon van Simon van de Koe. Waarop de ander haar ervaringen over Down the Rabbit Hole nog eens herkauwde.

Festivals, waarom was Wanda daar eigenlijk mee gestopt? De zon, blije mensen, de rush van de drugs, gebons van techno in haar middenrif. Er was iets veranderd. De minder aanlokkelijke kanten werden duidelijker. Het vooruitzicht van rijen, wachten bij muntjesloketten, kluisjes, tappunten, vegan hotdogstands, pulledporkstands, brute venues. De volgepakte bus terug naar Amsterdam Sloterdijk, mensen stinkend naar zweet, bier en modder, met malende kaken. Die hese kreet: Alleen maar liefde!

'Liefde, wat bedoel je daar precies mee?'

'Nou... misschien is het meer een ambitie dan een passie,' hij nam een slok bier, 'geborgenheid, je niet alleen voelen... samen zijn.' Helemaal niet zo'n achterlijke definitie. Een beetje Marco Borsato, maar het dekte de lading.

Op de wc maakte Wanda de balans op. Nooit zou Richard de ironie van de herovering van Oost-Azië begrijpen. Tot zijn vijftiende was hij skater geweest. Ter voorbereiding op zijn studententijd natuurlijk overgestapt op polo's van Lacoste. Keurig binnen vijf jaar rechten afgerond, precies wat van hem werd verwacht. Als ze hem zou vragen wat hij verdiende, zou hij met een air van bescheidenheid zeggen: 'Ik mag niet kla-

gen,' waarna hij het gesprek in een speels boogje naar zijn andere droom zou leiden: reizen. Zo zou ze de man herkennen die zich nooit zorgen maakt over geld. Als ze dat niet al had gedaan, bijvoorbeeld aan zijn zorgvuldig bijgehouden kapsel, schoenen met een gespje en een modieus horloge met een leren bandje. Haar oog bleef hangen op zijn andere pols, met de onvermijdelijke afgeragde armbandjes.

'Souvenirtjes,' zei hij toen hij merkte dat ze ernaar keek. Hij bekende dat hij veel vloog, en dat zijn footprint niet was wat die zou moeten zijn. Ze had er niet naar gevraagd. 'Voor mijn werk reis ik natuurlijk veel, maar daar heeft Rituals een duurzaamheidsprogramma voor. Onze retail in Amsterdam loopt al op duurzame energie, en dat programma proberen we ook in de rest van de wereld uit te rollen.'

'En heb je ook een persoonlijk duurzaamheidsprogramma?' vroeg ze.

'Daar ben ik over aan het nadenken, ik mag van mezelf zes keer per jaar vliegen – privé dan. Het is eigenlijk te veel, maar als ik het mezelf niet toesta, voel ik me gekooid. En anders doet iemand anders het. En ik heb het echt nodig om mezelf te kunnen vrijlaten.'

'Vliegvelden doen me denken aan het leven,' zei Wanda, 'alsof je samen met duizenden andere hamsters door een nauw parcours wordt geleid.' Ze dacht dat ze nu veel te ver was gegaan, maar hij knikte enthousiast.

'Ex-act. We consumeren natuurlijk te veel. Neem nou de Primark, met die weggooikleding. Dat heeft toch niemand nodig? Als je wel eens in Zuidoost-Azië

bent geweest, merk je dat ze daar genoegen nemen met weinig. Ik vraag me oprecht af wie er gelukkiger is.'

Nu vond ze het haar beurt om bier te halen. Vanaf de bar zag ze hoe Richard opging in zijn telefoon, even wat mailtjes wegwerken. Veel tijd kreeg hij daar niet voor: net iets te hard zette ze twee biertjes op tafel.

Het maakte niet uit, Richard trok speels een wenkbrauw op. Daarna vroeg hij terloops: 'En... hoe sta jij ervoor in de liefde?'

Ze slikte. Meestal had ze het er niet over. Aan de andere kant: Richard had net zijn Chinastrategie onthuld, en hoe groot was nou de kans dat ze nog een keer zouden afspreken?

'Mijn ex is dood,' zei ze.

Richard keek haar strak aan, om zeker te weten dat hij geen slachtoffer was van een misplaatste grap.

'Wat?'

Hij keek gealarmeerd naar zijn biertje: nog helemaal vol. De komende twintig minuten waren mogelijk een nieuw ijkpunt voor ongemakkelijke dates.

'Sorry, dat is wel een sloopkogel door de avond,' zei ze zo onbewogen mogelijk, 'maar je vroeg ernaar en ik dacht: ik vertel het gewoon.'

'Oké, dat is dapper,' zei hij, aarzelend op zoek naar een positieve noot.

'Zal ik erover vertellen? Het hoeft niet, hoor.'

'Ja, doe maar, anders wordt het ongemakkelijk.'

'Het is geen lang verhaal. We waren twee jaar samen, ik weet eigenlijk niet of we echt een relatie hadden, want het is nooit zo benoemd. Het was ook al uit toen het gebeurde, tenminste, we sliepen nauwelijks nog

met elkaar. Eigenlijk weet je op een gegeven moment wanneer het klaar is, toch?'

Hij knikte, en legde begripvol de hand met de touwige bandjes op haar pols.

'Goed, op een dag ging hij met veel drank op autorijden. Hij kwam uit Nijmegen, waar een vriend van hem woonde. Toen is hij bij een afslag over de kop geslagen. Hij reed er op het laatste moment in, verloor de controle over het stuur. Dood op knooppunt Deil.'

'Wauw,' zijn mond bleef een beetje openhangen. 'Wat heftig.' Er kwam niets zinnigs uit, maar dat nam Wanda hem niet kwalijk. Wat kon hij zeggen? Ze voelde zijn vingers zijig over haar pols glijden.

'Hij was net dertig,' zei ze, om de anekdote luchtig af te sluiten.

Filmisch schudde Riesj zijn hoofd.

'Niet echt iets om tijdens een date te vertellen, hè?' Ze probeerde te glimlachen.

'Goed dat je het doet, hoor.' Hij sloeg een arm om haar heen. 'Mag ik?'

Ze knikte. 'Ken je het programma *First Dates*? Zodra die mensen over hun ex beginnen, weet je dat het ingewikkeld wordt.'

'Ja, dramatisch, dat *First Dates*, bedoel ik. Dat je dit zo vertelt vind ik juist kwetsbaar. Een maat van me zat erin,' zei hij, blij met de geboden uitweg. 'Kreeg-ie echt een hele knappe vrouw voorgeschoteld, maar ze zei dat ze zo snel mogelijk wilde trouwen en kinderen krijgen. Echt *crazy*. Maar goed, wat verwacht je ook van een datingshow op televisie? *Anyway*, wat me vooral fascineert is dat alle deelnemers gewoon zelf

hun eten moeten betalen... Tenminste, dat vertelde mijn maat, Joey.'

'Iedereen draagt zijn eigen kruis,' zei Wanda.

'Ja, dat is positief,' zei hij. Toen de stilte voortduurde besloot hij dat het tijd was om haar te zoenen. Wanda leek het geen slecht idee.

Hij had een groot bed met stugge grijze lakens, het rook er aangenaam naar sandelhout. Terwijl hij naar de badkamer liep, kleedde ze zich uit en ging onder het dekbed liggen. Tot haar verbazing begon hij haar kleren op te vouwen, maakte er een stapeltje van en legde dat op een krukje. Gelukkig heb ik mijn ondergoed nog aan, dacht ze.

Zijn eigen kleren trok hij snel uit – die vouwde hij niet op – en hij nestelde zich tussen de lakens. 'Ik vond het een verwarrende avond, maar dan is het extra mooi als je gescoord hebt.'

Hij raakte haar schouder aan en zoende haar.

Gescoord, dacht ze. Eigenlijk moest ze er iets van zeggen.

Ze probeerde om te ontspannen terwijl hij met zijn handen door haar blonde haar streek. Het gaf niet mee – door haar zeezoutspray. Haar tanden raakten de zijne toen hij haar opnieuw zoende. Kutzooi, ik moet morgen naar een begrafenis. Ze was blij dat ze het niet hardop zei.

Toen ze naar zijn kruis tastte, begon hij direct te hijgen. Hij was in ieder geval opgewonden. Met haar handen gleed ze over zijn gespierde billen. Ze merkte dat hij een harige onderrug had.

Ze voelde geen enkele aandrang om hem te pijpen. In plaats daarvan reikte ze hem een condoom aan, trok ze haar slipje uit, draaide zich om en ging op handen en knieën zitten. Achter zich hoorde ze hem zuchten. Ze voelde zijn lul. Hij begon hard te kreunen. Hij leefde helemaal in het moment. Het was een vergissing, maar geen grote vergissing. Ze begon plichtmatig te zuchten. Schiet nou maar op. Dat deed hij, met steeds regelmatiger gesteun. Toen hij kwam, begon het haar te dagen: het was de derde keer deze maand dat ze seks had om niet thuis te hoeven zijn.

Hij viel met veel misbaar op het matras en slaakte een gelukzalige zucht. Ze wachtte tot hij het condoom zou afdoen. Dat deed hij niet. Hij concentreerde zich op zijn ademhaling. 'Jezus, waarom gooi je dat boterhamzakje niet weg,' zei ze, geërgerder dan ze had gewild. Ze ging rechtop zitten. Dat was voor hem een teken om op te staan, en eindelijk het condoom weg te gooien. Ze rook aan haar hand, die stonk naar rubber. Waarschijnlijk was het nog geen één uur.

Instinctief zocht ze haar telefoon. Natuurlijk in haar tas, naast haar stapeltje kleren op het krukje.

Hij liep de kamer weer binnen met een donkergroene Rituals-badjas. Voor haar. Onmiskenbaar een aanmoediging om te gaan douchen.

'Normaal rook ik altijd na de seks,' zei ze om het casual te houden.

'Ik heb nooit sigaretten in huis. Nooit gerookt ook,' zei hij, bepaald niet gevleid dat hij daarvan werd verdacht.

'Ieder plezier wordt ons ontnomen,' zei ze.

‘Het klinkt misschien een beetje belerend, maar je moet zelfs niet af en toe roken. Het duurt echt maanden voordat je longen zijn hersteld, ook al na een paar trekjes. Je moet zuinig op je lichaam zijn.’

‘Ach man, hou toch op.’ Met je verwenmomentjes, dacht ze erbij, maar om God weet welke laffe reden zei ze het niet hardop.

‘Laat ook maar...’ bromde hij en draaide zich om. Even bleef ze liggen tot ze zacht geronk hoorde. Toen gooide ze de badjas van het bed, liep naar de badkamer om zich te fatsoeneren, trok haar kleren aan, dook nog een keer de badkamer in en griste een ongeopend Rituals-pakket mee. The Ritual of Jing.

Eenmaal buiten – het was een zachte herfst – ontgrendelde ze haar telefoon. Inderdaad nog geen één uur. Twee gemiste oproepen van Phil. Ze appte om te vragen of er iets ergs was gebeurd. Nog voordat ze haar sleutel in haar fietsslot had gestoken, hoorde ze de telefoon opnieuw overgaan in haar tas.

‘Ja?’

‘Hoi, met mij. Je bent wakker.’

‘Ja.’

Het kwam niet vaak voor dat Phil belde. Hij was meer een man van WhatsApp. Als hij belde, had hij haar nodig.

‘Kunnen we morgen iets eerder afspreken? Zes uur of zo?’

‘Tuurlijk, Phil. Daar hoef je niet voor te bellen, toch?’

‘Nee, nee... dat is zo. Ik wilde je stem even horen.’

‘Misschien wordt het kwart over zes, ik heb morgen een begrafenis.’

‘O? Wie is er dood?’
‘Vertel ik morgen. Slaap lekker zo.’